

Martin MIHALDINEC

PREZIMLJAVANJE

"Trdan, dan, dan ! Trdan, dan, dan ! udarali su kotači putničkog vlaka na relaciji Virovitica – Koprivnica. Parna lokomotiva teško je dahtala kroz jesensku izmaglicu podravske ravnice. Putničkom vlaku pridodano je još nekoliko teretnih vagona, očito nečim teškim natovarenim, jer je lokomotiva teško savladavala kretanje. Inače putnički vagoni su bili popluprazni, tek gdje koji putnik. Nekad baš i nije svaka šuša putovala vlakom. To su si mogli priuštiti samo oni bogatiji, ili ako je nekoga stisnula nevolja, bolest ili slično pa je morao putovati vlakom.

U potpuno praznom vagonu prvog razreda kraj prozora sjedio je tajanstveni putnik. Šešir širokog oboda nabio je na glavu preko čitavog lica pa se činilo da spokojno spava. No teško je bilo uočiti da se na šeširu u visini očiju nalaze dvije rupice kroz koje su streljale oči, pogotovo kad bi se vlak približio željezničkim postajama. Postaje su bile dosta guste, tako da se vlak zaustavljao skoro svakih petnaest minuta. No bile su prazne, tek je u Pito-mači ušao jedan putnik s djetetom od kojih četiri godine koje je bilo sigurno na putu za bolnicu. U Đurđevcu su na postaji stajala dva žandara, koji su tek kad je vlak krenuo, uskočili u kompoziciju. Ništa neobično, žandari su stalno nadzirali vlakove, pogotovo ove noćne. Podravinom su kružile bande zelenog kadra, odbjegli mađarski revolucionari, slavonski "gorski tići" Jove Čaruge, a trebalo je biti na oprezu zbog nedavno ugušene domobranske pobune u Zagrebu.

Tajanstveni putnik dobro je osmotrio ulazak žandara u kompoziciju. U trenu je bio spreman iskočiti iz vlaka, a onda se predomisli. Dobro je poznao tu relaciju i znao je da će za koju minutu doći željeznička postaja "Đurđevac mlin" i praktički je mala vjerojatnost da će žandari iz zadnjeg vagona stići na toj kratkoj relaciji do prvog, gdje se on nalazio. Dohvatio je svoj kofer i uputio se na hodnik, da zlu ne trebalo, može iskočiti iz vagona. No vlak je već usporavao i za koji čas se zaustavio na postaji. Izašao je na suprotnoj strani postaje i upao u jarak pokraj pruge. Dok se vlak udaljavao vidio je u osvjetljenom vagonu da su žandari upravo ušli u njegov vagon, utekao je u pravi čas. Na postaji su stajala seljačka kola s konjskom zapregom i postariji brkati seljak koji je nekome mahao u odlazećem vlaku.

Pristupio je kolima, podigao šešir sa širokim obodom i pozdravio: "Dobro ti jutro domaćine, kuda putuješ?" "Bog vam daj, gospone. Idem doma v Svetu Janu. Sina sam dopelal na vlak. A Sveta Jana vam je tu na tom potezu prema Šemovcu i Bjelovaru." "E baš fino, a bi li ja mogao s vama?" "Kak ne gospon, morete, samo vam ja nejdem daleko. Put za Svetu Janu se odvaja od glavne ceste već nakon dva kilometra." "Dobro, dobro i to nije za baciti", reče neznanac, ubaci kofer u kola i sjedne kraj seljaka.

"Ajde Šarga, Cigo", poviče seljak i ošinu konje bičem i kola se zakotrljaju makadamom. Na istoku se počela rumeniti zora, a prvi pijetli najavili su u obližnjem Đurđevcu, jesensko jutro. U zraku se osjećao miris otave i nezrelog kukuruza. Seljak izvuče iz sjedalice napunjene sijenom flašicu rakije i ponudi svog suputnika. "Noda gospone, nategnite malo, to je friška šljivovka, čera pečena." Otvori flašicu iz koje zamiriše svježa rakija. "Ja sem Vinko Ju-

ratović, selak bumo rekli tu iz Svete Jane, a vi gospon ako smem pitati ? "Došljak je bio pomalo zatečen pitanjem, a onda izvali ko iz topa." Ja sam vam sin grofa Ištvana Pongratza, Laci Pongratz." Vinko se uzvrpolji, prestrašeno pogleda mladog grofa i napravi kretnju kao da će poljubiti ruku, no grof Laci to nonšalanto otkloni. «O Jezuš, Jezuš kakva je to milost mene zapala, presvetli buju k meni došli na fruštuk. Moja Verona nebu verovala da se z menom grof vozil.» «Možda to nije loše, samo mora seljaka ispitati o svim mogućim situacijama.» Na lukava Pongratzova pitanja Vinko se na veliko i široko raspričao.

Tako je Pongratz doznao da je Vinko vozio na vlak svog jedinca Blaža, koji je išao na dosluženje vojnog roka. Doznao je i to da je Vinko najbogatiji gazda u selu, koji osim velikog poljoprivrednog imanja, ima vodenicu za mljevenje žita. Ono što je Pongratza najviše zanimalo i razveselilo bio je podatak da je Vinkova kuća na kraju sela, u blizini šume, a žandari u selo dolaze nekad ili nikad, možda jedanput ili dva puta godišnje. Svi ti podaci bili su grofu od izuzetne važnosti. Sad je i on trebao ispričati svoju priču. Ispričao je da se zapravo skriva od vojnih vlasti i žandara kako ne bi morao ići u rat. Ako je moguće on bi se kod Vinka zadržao nekoliko tjedana, možda i dulje jer se sve čini da je rat gotov i tjedno bi plaćao za stan i hranu po jedan zlatni cekin.

Vinku su od sreće zaigrali brkovi i u sebi je zbrajao cekine koji bi mogli završiti u njegovom džepu. No želio se unaprijed osigurati od eventualnih prigovora, zato je kazao: "Znate presvetli, moram vam reći da smo mi selaki, koštamo po domaće. No to ne znači da moja Verona nebu za vas i nekaž bolšega sfrigala. Onda, imamo samo dve hiže, vjeni mi spimo, a v drugoj su stari japek prije smrti obitalovali. I ima još jedan problem, z nami je naša sneha Janica, mlado stvorenje, stopram joj je šesnajt let. Pred tri meseca se vdala za našega Blaža". "Ma budi ti gazda spokojan, sve bu to vreau, sve mi se čini da se mi budemo i predobro slagali."

Međuvremeno su skrenuli s glavne ceste na sporedni prašnjavi put koji se prilijepio uz potok i gubio se negdje u poljima kukuruza. Za nešto manje od pola sata stigli su u selo. Male pitome kućice pokrivene slamom naslagane su s obje strane puta kao kutije šibica. U selo su stigli u prve jutarnje sate. Po dvorištima su gakale guske, pure i kokoši, netom puštene iz noćnog pritvora. Uz plotove su se vukli psi, mokri od rose u noćnoj skitnji. Iz gdjekeg dimnjaka veselo se izvijao dim u nebesko plavo obzorje. Negdje u sredini sela na dvorišnu ogradu nalegao je postariji brkonja i ljubopitljivo promatrao došljake. "Faljen budi Bog, susjede!", pozdravio je Vinko visoko podižući šešir. "Budi hvaljen i tebi Vinko, jesi li Blaža otpravil v soldačiju?" "Jesem, jesem, nek mu je srečno i z Božjom pomoćjom. Em se nadam da bu za koji mesec došel doma, ak Bog da." "A daj Bože", uzvratil brkonja sve pogledavajući znatiželjno u visokog suputnika, a ipak ne smogne hrabrosti upitati tko je taj gospodin. Još kojih stotinjak metara i Vinko preko malog drvenog mostića skrene u široko prostrano dvorište. Ulična vrata su bila otvorena, jer ih nitko nije zatvarao po njegovu odlasku na željezničku postaju. Kuća je bila u dobrom stanju, od cigle i pokrivena crijepom, za razliku od ostalih kućica u selu, koje su zidane od blata i pletera. Štagalj i štala bili su drveni kao i vodenica na kraju dvorišta. Mlinsko kolo je mirovalo, a višak vode iz malog jezera slijevao se drvenim žlijebom u korito potoka.

"Presvetli stigli smo, eto to vam je moja bokčija. Samo da ja spregnem konje pak idemo vnuter. Verona i Janica su već sigurno pripravile fruštuklja." Gost pričekal Vinka, koji je ispregnuo konje, a zatim obojica uđu u kuću. Na stolu se pušila zdjela s toplim žgancima preliveanim masnim čvarcima i žlice poredane u krug oko zdjele. Supruga Verona je bila sićušna pedesetogodišnjakinja, blijedog ispijenog lica, na kojem su težački poslovi ostavili

dubokog traga. Snaha Janica je ljepušasto crnooko stvorenje koje je bojažljivo pogledavalo na prispjelog gosta. "Društvo, ovo su presvetli grof Laci Pongratz. Oni buju neko vreme pri nas na kvarteru. A sad ženo i ti Janica, lepo presvetlomu, za dobrodošlicu kušnite ruku." "Ma, mani se toga Vinko, nije potrebno." No žene su poslušale svog gazdu i smjerno poljubile Laciju ruku. "E sad lepo sednite k stolu i primite se posla dok su žganci još topli."

Poslije doručka Vinko donese iz kola Lacijev kofer, unese ga u sobičak i pozove Lacija da se smjesti. Janica je u međuvremenu raspremila krevet i Vinko predloži: "Presvetli, vi si sad malo počinite do obeda. Sigurno su oni trudni od puta, a mi bumo delali svoje posle." "Pa ideja stvarno nije loša, jer sam zaista prilično umoran", složi se Laci, zavuče se u sobu i onako obučen se baci u krevet. Da spava obučen već mu je prešlo u naviku, jer ne pamti kada je mirno spavao u krevetu. Prije nego mu je san došao na oči u mislima je prebirao posljednje događaje. Naprasno je pobjegao iz Našica i nitko iz njegove družine nije znao kuda je nestao. U posljednjem razbojstvu dočekala ih je žandarska zasjeda, tako da su se pod okriljem mraka svi razbježali na sve strane. On je kod svojeg jataka pokupio kofer i, svjestan da je ozbiljno zagustilo, sjeo na vlak i zaputio se prema Podravini, razmišljajući da je najbolje da se na neko vrijeme izgubi dok se stvari malo ne stišaju. I sada se obreo u Svetoj Jani, Bogu iza leđa, gdje mu se nitko ne nada, niti će pitati za njega. Važno je dobro odigrati tu grofovsku ulogu, a poslije vidjet će kako se stvari budu razvijale.

Dok je Laci spavao, Vinko je sa svojim ženama u vrtu vadio krumpir i informirao ih o tome tko je Laci i kako će kod njih izvjesno vrijeme stanovati. "Pak bu koji cekin v žep opal, presvetli nebu baš na velikom trošku, a za koji tjedan se i Blaž povrne z soldačije. Samo se ti Janica pazi da štrangu ne preskočiš. Znaš, gospoda ti baš nesu jako gizdavi od mladi sneh." "A kaj japa, kaj bedastoće pripovedate. Oni sigurno imaju finu milostivu i kaj bi mene gledeli." Prokomentira Janica, vidno se zarumenivši u licu. U sebi je mislila, nisu taj presvetli baš ni tak loši. Doduše dvostruko stariji od nje, ali u najboljim godinama. Crnomanjast, gusta crna zalizana kosa, brkovi i jaki zulufi, odavali su pravog muškarca, za razliku od njenog muža, koji je djelovao nekako djetinjasto.

Blaž je bio osmo dijete u kući Vinka Juratovića. Tri kćerke, koje su se već davno udale, pa onda još četvero muške djece koja su sva pomrla neposredno poslije poroda, i onda kad su jadni roditelji izgubili svu nadu, rodio se Blaž koji je ipak preživio sve dječje bolesti i pred kraj rata stasao u sedamnaestogodišnjeg momka. Otac ga je pazio kao oko u glavi i bio je sretan što ga ratni vihor neće zahvatiti. No crnožutoj monarhiji ponestalo je zdravog mesa za bojišnicu pa su posegnuli za starcima i djecom. Tako je i Blaž osvanuo pred regrutnom komisijom u Bjelovaru. Otac Vinko se ponadao da će Blaž biti proglašen nesposobnim jer je u djetinjstvu na dopustu razbio nos, tako da mu je nosna kost bila iskrivljena i praktički nije mogao disati na nos. Unatoč tome Vinko je došao do zaključka kako bi regrutnu komisiju valjalo "podmazati". Milostivi, predsjednika regrutne komisije, doktoru Oberstu, plemenitom Feštetizcu, Mađaru hrvatskog podrijetla, odnio je čak četiri purana. Milostiva je čvrsto obećala da Blaž neće u rat. Očito da je i na Obersta vršen pritisak pa je Blaž ipak morao u rat, istina bog u pozadinske jedinice i to za kuhara. I tako se Blaž obreo u dalekoj Galiciji u domobranskoj regimenti kao kuhar i bila je vrlo mala vjerojatnost da se nađe na frontu i bude ubijen, pa čak ni ranjen. No prst sudbine bio je drugačiji. Kuhinja sa svim prehrambenim zalihama nalazila se u nekom ukrajinskom selu. Glavnina snaga već se povukla, a drugi dan je trebala biti evakuacija kuhinje i svih zaliha hrane. Očito da je došlo do nekakve izdaje, jer je u noći uoči povlačenja, u selo upala grupa nekakvih pijanih kolčakovaca koji su došli opljačkati ratne zalihe. Osoblje kuhinje im nije baš bilo zanim-

ljivo. Našli su ih na spavanju i u gaćama i košuljama ih istjerali na dvorište seoske kuće gdje je bila stacionirana kuhinja. Iz ambara, gdje su bile smještene namirnice, potrpali su u nekoliko kola vreća brašna, šećera, soli, mast i ulje. Domobrani su stajali u vrsti i promatrali tu kozačku pljačku. Tko zna čega se Blaž uplašio, valjda je pomislio da će ih otjerati u ropstvo, jer je u jednom trenutku nagnu u bijeg. Jedan pijani kozak, uz obijesno potcikiivanje, pojurio je na konju za njim i onako ga u obijesnom izivljavanju proboo kopljem. Blaž je posrnuo, pao i ostao ležati. Više se nitko nije obazirao na njega. Tek kad su kozaci s natrpanim kolima napustili dvorište, drugovi su mu pritekli u pomoć. Blaž je teško disao, na usta mu je izlazila krvava pjena i svi su bili uvjereni da mu je došao kraj. Nedugo iza tog kozačkog napada stigla je grupa koja je trebala evakuirati kuhinju. Blaža su potrpali u vozilo Rotenkreutz i odvezli ga u Feldspital. Ustanovljeno je da mu je koplje pribilo vršak desnog plućnog krila. Izgubio je dosta krvi, a i prijetila je upala što bi bilo katastrofalno za mladog domobrana. Na sreću, sve je dobro završilo, i već nakon mjesec dana Blaž je upućen kući na oporavak. Uz dobru hranu, maksimalnu njegu mladi organizam je vrlo brzo savladao posljedice ranjavanja. Blaž se fizički jako dobro osjećao, jedino je bilo problema s psihičkim stanjem. Često bi u snu vikao da ga proganja kozak s kopljem i budio se sav moker od znoja. Tu nije mogla pomoći ni skrb, ni roditeljska pažnja. Jedino je vrijeme moglo učiniti svoje. Vinko je bio ozbiljno zabrinut za psihičko stanje svoga sina. Neće li to završiti s trajnim posljedicama i gubitkom razuma. Sinovo zdravstveno stanje bila je obiteljska tajna i nedaj bože da selo dozna što se zbiva s Blažom. Ni jedna djevojka se neće udati za njega. Vinko je malo kalkulirao i došao do zaključka da je najbolje Blaža na brzinu oženiti. Dok je još koliko toliko pri svijesti da mu barem da potomka, a poslije što bude. Vinko nije puno mudrovao. Sinu je odabrao ljepuškastu, ali dosta siromašnu Janicu, dvije godine mlađu od Blaža. Selo je pomalo začuđeno komentiralo kako bogati Juratović ženi siromašnu Janicu, no Vinko je to obrazlagao. "Kaj će nam blago, imamo ga dosta, samo nek čeljade bude vredno i zdravo." I tako, na brzinu, Vinko je oženio sina Blaža. Poslije svadbe, Vinko je svake noći osluškiavao što se događa u sobi gdje spavaju mladenci. Bio je zabrinut neće li možda Blažova bolest utjecati na ispunjenje bračnih obaveza, a onda je u pitanju i potomstvo. Nekakvo komešanje se čulo, čak i dahtanje mladenaca i Vinko je nakon nekoliko noći spokojno zaspao. A u sobi mladenaca odvijala se prava drama. Blaž je svake noći pokušavao sve moguće, no nikako da dođe do erekcije. Koliko god se uzbudio, uvijek je došlo do izbacivanja sjemena, no ud nikako da se ukruti. Balavio je po Janici, svu ju je smočio, no nikako da uđe u nju. Za to je sigurno više razloga. Dobrim dijelom je bilo krivo obostrano neiskustvo, Blaževe ratne traume i prevelika želja da se pred Janicom pokaže kao pravi muškarac. Janica pak neiskusna, nije zapravo ni znala je li to ono pravo. Doživjela bi orgazam bez da je Blaž ušao u nju i u svojoj takorekuć dječjoj naivnosti, mislila je da je to sve što može od muškarca očekivati.

Što se tiče seksualnog iskustva, ni Blaž nije bio ništa bolji. Tamo na frontu njegovi su kameradi seksualne usluge upražnjavali kod izvjesne udovice Katje. Ona bi za kilogram šećera i malo masti pružala usluge čitavom osoblju kuhinje. Blaža to nije moglo pripasti, jer je bio najmlađi i uvijek bi morao prati kazane dok su njegovi drugovi bili u posjeti kod Katje. Tek jednom prilikom su se sažalili i povelili ga sa sobom. No i to je bila prava katastrofa. Katja nije vršila seksualne usluge samo za nagradu, nego je očito u tome uživala i bila nezasićna. Kako se Blaž ušeptrljio, a drugi su iza njega čekali, Katja ga je neumoljivo požurkiavala: "Nu, što maljčik, davaj, davaj, bistro, bistro!" No Blaž nikako da se prihvati seksa pa ga je Katja prosto izgurala iz sobe neobavljenog posla.

I tako je Blaž nažalost primio poziv da se vrati na dosluženje vojnog roka u vojsku nove države Kraljevine SHS, a da s Janicom nije imao pravi odnos. Nakon dva mjeseca bračnog života, Janica je bila nevinna. Otac Vinko pak bio je presretan i uvjeren da je Janica ostala trudna. Nedajbože da se Blažu što dogodi, ipak će ostati nasljednik, da se loza ne dotrgne i ognjište ne ugasi.

Laci se cijeli dan izležavao, tek kad ga je Vinko pozvao na večeru, ustao je iz kreveta. Prilikom večere Laci je teatralno izvukao iz džepa kožnatu vrećicu nalik duhankesi i izvadio jedan cekin i podigao ga prema svjetlu petrolejke da ga svi vide. "Evo gazda, ja unaprijed plaćam, kako smo dogovorili." Vinko lakomo dohvati kovanicu u svoje žuljevite ruke i jedva ga uspije zadržati među svojim grubim prstima. Oči su mu sjajile gramzivim sjajem. Kakva je to sreća, u svojim rukama još nikada nije držao zlatni novac. "Nekak je tenek i mali, a jel baš pravi, bumo rekli jel to baš pravo zlato?" "Zaboga Vinko, u koga ti sumnjaš, u našeg cesara čiji je lik na kovanici ili u mene? Kako ti samo može nešto takvo pasti na pamet, jel pravi?" "Ma ne, nemojte se mam srditi. Ja to samo tak, eto, nigdar još cekina nisem videl, pak sam sebi ne verujem."

Poslije večere, Laci je još malo šetao po dvorištu, a onda se zaputio u svoj sobičak, na spavanje. Vinko je još dugo u noć sjedio pokraj petrolejke i gledao u novčić. Računao je koliko će dugo morati Laci boraviti u njegovoj kući da bi on mogao šakom zagrabit te dragocjene novčiće. Neće ih trošiti baš do krajnje nužde. Stajat će u limenoj kutiji, tu za tramom, pa nek se zna da se u Juratovićevoj kući čuva zlato. Pak nek bude za unučiče, njemu sigurno neće trebati.

Dani su prolazili u svakodnevnim poslovima. Nikome sporije od Vinka, koji je samo čekao kad će Laci izvaditi cekin. Verona je svojem gostu ugađala i rijetki su bili bezmesni dani u tjednu. Obično se klala kokica za nedjelju ili blagdane, ili ako bi strani "težaki" radili nešto u polju. Ako za ukućane i nije bilo mesa, "presvetlome" nije smelo uzmanjkati. Grof Laci se svakodnevno dosađivao. Preko dana bi se izležavao, a tek bi prevečer prošetao kroz selo, no najradije bi se zaputio puteljkom u šumu. Cijelo selo je znalo da se kod Juratovića krije nekakav grof, koji nije bio baš ljubazan sa seljacima i činilo se da izbjegava svaki susret i kontakt s mještanima. Poljski poslovi privodili su se kraju i cijela obitelj Juratovićevoj sve je više obitavala u kući i dvorištu. I vodenica je svakodnevno mljela. Obilne jesenske kiše napunile su malu akumulaciju pa je vode bilo dovoljno za svakodnevnu mljavu. Janica je ljubopitljivo pogledavala na naočitog, crnomanjastog Lacija, no oslobodi Bože da bi i pomislila na nekakvu vezu s presvetlim. Prvo, ona je udata žena, a drugo, gdje bi nju presvetli štel i pipnuti. No presvetli je ipak ispod oka mjerkao Janicu, no nikako da joj pride.

Jedno predvečerje Vinko i Verona hranili su blago u štali. Janica je pazila na žito koje se mljelo u vodenici. Iako je bila dosta visoka rastom, ipak se morala duboko nagnuti nad drveni stožac u koji se sipalo žito. Suknja se podigla i otkrila lijepu snažnu listovu koja su se bjelicali u sumračnoj prostoriji vodenice. Sve je to Laci promatrao iz prikrajka i ta poza isturene Janičine pozadine maksimalno ga uzbuđi. Hitro se prikrađe, zadigne Janičinu suknju i prebaci je preko leđa i otkrije Janičinu голу guzu. Janica se još nije ni pribrala, kad joj silovito zarije ud u međunožje. Kloparanje mlinskog kamena zatomilo je Janičin krik. Bio je to krik straha, iznenađenja i ugodnog bola. Da bi je spriječio da i dalje viče, Laci joj zatvori usta rukom, no ona ga žestoko ugrize. Je li to bio ugriz samoobrane ili već uzburkale strasti, teško je odgonetnuti. Uz jecaje Janici su se sljevale suze niz obraze. Iako je ovo zapravo žarko željela, ipak je to bio nasilnički čin. Bila je ljuta, povrijeđena, i taj "presvetli"

gadio joj se preko svake mjere. I Laci je bio zatečen. Nije očekivao da je Janica nevinna. Ma kog je đavla radio dva mjeseca ta budala od muža da ju je ostavio nevinu. Janica je zapravo sada prvi puta imala pravi odnos. Iako je bilo bolno, bilo je to ipak nekakvo drugo iskustvo, nego dok je po njoj plazio i balavio Blaž.

Te večeri Janica se nije pojavila za stolom. Laci nije ništa pitao, no ni svekar, ni svekrva nisu pokazivali nikakvih znakova zabrinutosti. Bilo je očito da Janica nije roditeljima kazala što se dogodilo. Narednih nekoliko dana, Janica je okretala glavu od Lacija i izbjegavala svaki susret. U krugu ga je zaobilazila i saginjala glavu pred njegovim provokativnim pogledima. A onda se nešto dogodilo. Janica je počela Lacija zapitkivati, smješkat se i kao slučajno dodirivati lijepo oblikovanim grudima, što su se nazirale ispod grube platnene košulje. Trajalo je to nekoliko dana, dok se nisu sreli u sjeniku, kuda ga je ona indirektno namamila. Predala mu se punom silinom i željom za vođenjem ljubavi. Laci je u njoj probudio ženu, željnu putene ljubavi, koja joj je do sada bila uskraćena. Pokazalo se da je Janica gladna ljubavi i nezasićena u seksualnim prohtjevima. Pogotovo kad se malo oslobodila. Po nekoliko puta na dan diskretno bi Laciju dala znak da se nađu u štaglju. Laci je pomalo strahovao da ne budu otkriveni, jer je Janica izgubila svaki osjećaj za strah i oprez. I Laci je već počeo posustajati u zadovoljenju Janičinih strasti, no njoj nikad dosta. Janica se u potpunosti oslobodila srama i dopustila Laciju sve moguće igre. Budući da je on veći dio života proveo po bordelima, družeci se s lakim ženama, svlačio je Janicu do gola, diveći se njezinom lijepo oblikovanom mladenačkom tijelu. Po čičoj zimi valjuškali su se na sijenu potpuno goli, pokriveni tek tankom plahtom. Nakon dva mjeseca kod Janice su se počele događati neke promjene. Često bi za vrijeme objeda istrčala na dvorište i povračala. I tijelo se počelo nekako popunjavati, a Laci je primijetio da je izostala menstruacija. Očekivao je reakciju Verone i Vinka, no oni su se samo blagonaklono smješkali vjerujući da je to Blaž ostavio svoje buduće potomstvo. Istina je bila daleko okrutnija. Janica je začela onaj prvi put, u mlinu, no sve se to nekako vremenski uklapalo i ništa nije bilo sumnjivo. Ta spoznaja ohrabrila je i Lacija, pa je spokojno nastavio svoju igru.

Zima je u potpunosti zarobila Svetu Janu. Duboki snježni nanosi zavili su sve puteve i u Svetu Janu niti je tko dolazio niti odlazio. Činilo se da selo spava pod teškim bremenom snijega. Sa slamnatih krovova visjele su ledenice, a iz dimnjaka sukljao dim. Izgledalo je da je život u selu zamro. I Juratovićevo vodeno je prestala s radom. Led je okovao vodenično kolo, a ledenice dugačke preko metra visjele su iz opusta. "Niš više, dok jugovina ne krene" komentirao je Vinko. Ni Laci više nije odlazio u šetnje. Snježni nanosi zavili su put u šumu, a nije ni raspolagao odjećom pogodnom za zimske izlaske. Jednom prilikom je nešto spomenuo da mu Vinko kupi zimski kaput na sajmu u Đurđevcu, međutim kad je Vinko na Tomaševo otišao na sajam, dao mu je tek nekakvo pismo koje je trebao predati na pošti. Vinko je očekivao da će se javiti rodbini u Mađarsku, no pismo je bilo adresirano na Našice. Ništa to nije Vinku bilo sumnjivo. Cekini su se pomalo gomilali, a to je bilo najvažnije. Za drugo ga nije bilo briga. Došli su Božićni blagdani, Nova godina i već se prilično zagažilo u siječanj. I zimski dani monotoni, dosadni, sve jedan sličan drugome. Ništa se ne događa. Laci postaje nekako nestrpljiv, nervozan. Janica je sve drskija i nametljivija. Očigledno očijuka s Lacijem, što je prilično opasno. Laci se pribojava da će Vinko i Verona shvatiti da se radi o ljubavnoj vezi između njega i Janice. Tko zna hoće li će to sve skupa izdržati do proljeća, kad bi se i on trebao vratiti svojoj družini.

A onda je za poklade, tj. oko sredine veljače naglo zajužilo. Južni vjetar prosto je gutao snijeg i pretvarao ga u divlju bujicu. Mirni potočić koji je snabdijevao Juratovićevo vodeni-

cu vodom odjednom je se pretvorio u divlju bujicu koja se rušila niz brijeg iz šume i nosila sve živo pred sobom. Prijetila je opasnost da polomi kolo i sve drvene naprave na vodenici. Vinko je sa susjedima imao pune ruke posla oslobađati vodenicu od leda i granja što ga je bujica nosila sa sobom. Verona i Janica su dugim kolcima oslobađale protok vode i odguravale granje. Laci je kroz prozor navirivao što se vani događa. U jednom trenu do njega dopre cika djece što su bosa trčala ulicom po blatu i vodi izmješanim sa snijegom. «Štandari, štandari idu!» vikala su djeca. Laciju nije trebalo dva puta reći. Pograbio je svoj kofe-rić, limenu kutiju s cekinima iza trama i izgubio se iza štaglja u šumi. Nakon desetak minuta stigli su žandari. «Pomoz Bog domaćine, a je ti muke zadala ova južina.» «Bogme je gosponi. Ajde Janica, idi ti v hižu i daj gosponima malo rakije!» «Dobro, dobro ima za to vremena. Nego čujemo domaćine da si ugostio nekakvog mađarskog grofa.» «A je, je presvetli su v hiži. Evo sad i ja idem z vami vnuter.» Vinko napusti posao i uputi se sa žandarima u kuću. «Gde ste presvetli, došli su štandari?» Vinko uđe u Lacijevo sobicu, nagleda se ispod kreveta, kofera nema. Još uvijek mu nije bilo previše sumnjivo, misleći da se je možda presvetli sklonio pred žandarima da ga ne pošalju u Mađarsku. «E nema ga, nekam je valjda otišiel, ako nikam drugam, tam kam i car ide peše.» «A kak izgleda taj tvoj presvetli?» «Hm, kak, kak i saki muškarec. Fanj peršona, crnomanjast, srednje visine, crni zalizani lasi, mustači zafrknjeni, živice bumorekli kak vi velite zulufi.»

Jedan od žandara maši se za torbu koja mu je visjela preko ramena i izvadi požutjelu fotografiju. "Gazda Vinko, pogledaj dobro da to nije tvoj presvetli grof! " "Je, je to je baš on, prav pravcati". "No krasno gazda, ugostio si Jovu Čarugu, vođu slavonskih gorskih tića!" "Kaj, kaj, mu Boga, sem lepo zišel, a moji cekini?" i posegne rukom iza trama gdje je stajala limena kutija, kojoj sad ni traga ni glasa.

"Što si reko, kakvi cekini?", zanimao se žandar. "A ništ, to se ja menim sam se bom." Žandari su ubrzo napustili Vinkovu kuću i Svetu Janu. Žurilo im se u žandarmerijsku postaju kako bi organizirali potjeru za Čarugom. Vinko je drhtao od bijesa, izderavao se na Veronu i Janicu, mlatio krave u štali, jer su mu svi bili krivi, samo ne on i njegova lakomost.

Čaruga je ipak nešto ostavio, ako ne cekine, a ono se u svibnju rodio mali Miškica. Dočekao je Blaža koji se vratio iz vojske. Svi su bili presretni, čak je i Blaž vjerovao da je to njegov sin. Janica je pomalo tugovala za svojim presvetlim i mudro čuvala tajnu. No, selo ko selo, netko je ipak posumnjao, pa su malog crnomanjastog Miškeca potajice zvali Čaruga.